

KONGRES MIASTO – WODA – JAKOŚĆ ŻYCIA (ECONOMY OF A WATER CITY) 17 – 18 PAŹDZIERNIKA 2022 ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Tematem Kongresu będzie szeroko rozumiana ekonomia miast wodnych. Nie chodzi o samą gospodarkę wodną. Miasta wodne traktują wodę, jako ważną składową swego rozwoju – nie tylko jako surowiec, ale także jako element krajobrazu, kultury i gospodarki. Stąd triada: WODA – MIASTO – JAKOŚĆ ŻYCIA.

Modnym hasłem ostatnich lat są zielone miasta. Jednocześnie Polska jest krajem, który boryka się z problemem zbyt małych zasobów wodnych. Kongres ma zwrócić uwagę, że aby móc się rozwijać, miasta powinny się stawać zielono-niebieskimi. Zieleń jest łatwiej zauważalnym elementem wpływającym na atrakcyjność miasta – odnalezienie zbalansowanej pozycji dla wody w mieście wymaga więcej wyobraźni, ale ma bardziej kompleksowy wpływ na rozwój miasta.

Kongres skupi się na całości relacji zachodzących między środowiskiem wodnym i środowiskiem miejskim. Ambitnym celem jest wskazanie ścieżek niwelujących lub likwidujących negatywne efekty wzajemnych oddziaływań obu środowisk. Konieczna będzie więc analiza wskazująca złożoność środowiskowych aspektów gospodarki wodnej. Musi ona uwzględniać systemy zaopatrzenia, produkcji i dystrybucji, brać pod uwagę zagrożenia dla źródeł wody, zagrożenia niszczycielską siłą żywiołu, możliwości transportu rzeczno, czy ryzyko suszy.

Dlatego podjęte zostaną szczegółowe rozważania opisujące relację wejścia-wyjścia. Zostanie przeprowadzona inwentaryzacja czynników wpływających na to, jak miasto zarządza i jak może zarządzać środowiskiem wodnym. Powiązane zostaną ze sobą jakość życia w mieście z danymi o wielkości zużycia wody, ilością ścieków oraz z ryzykiem zanieczyszczenia wód podziemnych, jezior, rzek i potoków. Przywołany zostanie transport rzeczny i jego wpływ na środowisko oraz ograniczenia, jakie stawia środowisko przed tą formą przewozów. Dotknięty zostanie też kompleks zjawisk związanych z logistyką zaopatrzenia i dystrybucji.

Kongres będzie też okazją do wszechstronnej debaty o problemach ekologicznych wpływających na jakość życia, planowaniu przestrzennym uwzględniającym środowisko wodne, oraz o tym, jak zużycie wody wpływa na rynek.

PROGRAM KONGRESU

Program Kongresu zostanie przyporządkowany trzem blokom tematycznym.

BLOK MIASTO

Bez naturalnego lub sztucznego dostępu do wody, miasto nie ma możliwości funkcjonowania. Znaczenie tego dostępu jest ważne dla każdej kategorii: miasta jako zbiorowości mieszkańców (kategoria społeczna), miasta jako gospodarki, i miasta jako zagospodarowanej przestrzeni. Podstawowymi atomami są ludzie tworzący społeczność, dla której jakość życia i perspektywy jej podnoszenia są najistotniejszą wartością.

Woda ma też wpływ na najtrudniejszą do uchwycenia kategorię oceny środowisk miejskich – kategorię symboliczną. Woda może być istotnym elementem „ducha miasta”, „legendy miejskiej”, „imaginarium” bazujących na historii miasta i jego dziedzictwie.

Ścieżki tematyczne:

- Miasta odporne i przyjazne dla klimatu
- Woda w architekturze

BLOK WODA

Podjęta zostanie tematyka zasobów – ich utrzymania, jakości, możliwości odtwarzania. Wskazane zostaną konfliktogenne sytuacje związane z rozchodzącymi się oczekiwaniami, zapotrzebowaniem i możliwościami gospodarki miejskiej. Hasłowo tematykę można sprowadzić do trzech problemów: zbyt mało wody, zbyt dużo, zbyt brudna.

Ścieżki tematyczne:

- Efektywne gospodarowanie wodą w mieście
- Miejska polityka wodna w praktyce

BLOK JAKOŚĆ ŻYCIA

Przedmiotem będzie tu refleksja nad tym, jak można włączyć wodę w mechanizm rozwoju miasta, by nawiązać korzystną relację z jakością życia mieszkańców. Dotknięte będą wszystkie aspekty związane z pojęciami dobrobytu i dobrostanu. Jakość życia będzie odnoszona zarówno do sytuacji pojedynczych ludzi, jak całej zbiorowości mieszkańców.

Musimy zatem zwrócić uwagę, że to jak zarządzamy zasobami i środowiskiem wodnym ma znaczenie

nie tylko dla nas, ale i dla następnych pokoleń. W bieżącym rachunku konieczne jest z kolei uwzględnianie wpływu wody na możliwości rozwoju środowiska miejskiego - konieczne stanie się więc wskazanie konfliktogennych sytuacji i propozycja ich rozwiązania. Uwadze uczestników zostanie również poświęcona kwestia transportu publicznego, mającego ogromny wpływ na jakość życia w dużych miastach.

Ścieżki:

- Edukacja Klimatyczna – społeczna odpowiedzialność za wodę

Opisy ścieżek Kongresu

MIASTO – WODA – JAKOŚĆ ŻYCIA 2022

ECONOMY OF A WATER CITY

MIASTO

M1: Miasta odporne i przyjazne dla klimatu

Antropogeniczna zmiana klimatu nie ulega wątpliwości. Klimat już się ocieplił i projekcje na przyszłość pokazują niewątpliwie dalsze ocieplenie i to w każdej skali przestrzennej. Prowadzi to do niekorzystnych konsekwencji – ekstrema klimatyczne stają się bardziej ekstremalne. Miasta są znaczącym sprawcą ocieplenia, ale też jego ofiarą. Byłoby świetnie dla klimatu, gdyby miasta emitowały mniej gazów cieplarnianych, a także gdyby nieuchronną zmianę klimatu miasta mogły przejść „suchą stopą”. Skutki pozytywne zmiany klimatu trzeba wzmocnić i wykorzystać je, a negatywne – osłabić, bo całkowicie zlikwidować się nie da. Ścieżka M1 dotyczy zarówno mitygacji zmiany klimatu (inaczej mówiąc – przeciwdziałania zmianom klimatu) jak i adaptacji do zmiany klimatu w miastach.

M2: Woda w architekturze

Woda jest krwioobiegiem miast, ożywczą siłą nie tylko napędzającą ich rozwój gospodarczy i determinującą jakość życia, ale również nośnikiem piękna, znaczeń kulturowych, a nawet tożsamości miejsca. Zabudowa i infrastruktura są podstawowym tworzywem tkanki miejskiej, a struktury zieleni i wody znajdują się pod ciągłą presją potrzeb inwestycyjnych. Szukając w miastach miejsca dla retencji wody, musimy szukać go wszędzie: w budynkach, parkach i parkingach, na ulicach i placach, w przestrzeniach publicznych i prywatnych, ale także w świadomości i hierarchii wartości mieszkańców.

W tej ścieżce spróbujemy odpowiedzieć na pytania:

1. Jakie są cechy miasta przyjaznego dla wody (nawiązanie do Water City Index)?
2. Jak zmieniać stereotypy kulturowe i odbudowywać znaczenie wody w krajobrazie kulturowym miast?
3. Jak kształtować architekturę odporną i przyjazną wodzie, środowisku i użytkownikom?
4. Jak implementować przyjazne wodzie rozwiązania (Water-wise Solutions) w przestrzeni publicznej miast?

WODA

W1: Efektywne gospodarowanie wodą w mieście

Utrzymanie równowagi środowiskowej w zakresie zasobów wodnych w warunkach rozwoju miast, przy jednoczesnym ograniczeniu negatywnego wpływu zmian klimatu na miasta i odwrotnie - ograniczeniu wpływu ich samych na te zmiany, pozostaje ogromnym wyzwaniem. Dotyczy to głównie łagodzenia skutków nadmiaru i niedoboru wody, obecnie i perspektywnie, w warunkach rozwoju oraz podnoszenia jakości życia w aglomeracjach miejskich.

Te wyzwania będą przedmiotem obrad w zakresie współpracy instytucjonalnej we wdrażaniu rozwiązań ukierunkowanych na:

1. integrację różniących się poziomem skuteczności rozwiązań w zakresie kształtowania zasobów wodnych tak, aby sprzyjały one rozwojowi a nie stanowiły bariery tego rozwoju,
2. podnoszenie poziomu samowystarczalności miasta w wielorodzajowym zaopatrzeniu w wodę i świadomego ograniczania zanieczyszczenia odnawialnych zasobów wodnych,
3. strategii i współpracy na rzecz ponadlokalnych rozwiązań na potrzeby ograniczania skutków zagrożenia powodziowego miast.

W2: Miejska polityka wodna w praktyce

Podobnie jak planowanie przestrzenne, miejska polityka wodna, powinna być tak kształtowana i procedowana, aby z jednej strony wzmocnić potencjał rozwojowy miasta, a z drugiej sprzyjać ilościowej i jakościowej ochronie zasobów wodnych oraz przeciwdziałać zagrożeniom jakie woda niesie. Ważne, aby uzyskać trwały efekt systematycznego podnoszenia bezpieczeństwa wodnego w harmonii z potrzebami rozwojowymi miasta.

To trudne zadanie, które wymaga:

1. praktycznej integracji polityki wodnej z planowaniem przestrzennym uwzględniającym rozwój terenów zielonych, na bazie międzybranżowej współpracy planistycznej i projektowej,
2. określenia zakresu zagadnień objętych wspólnym i odrębnym procedowaniem dla uzyskania oczekiwanej synergii działań,

3. podniesienia poziomu decyzyjności miast przy formułowania rozwiązań wodnych ich dotyczących w krajowych dokumentach planistycznych, takich jak plany gospodarowania wodami, plany zarządzania ryzykiem powodziowym i rozwoju retencji wodnej.

JAKOŚĆ ŻYCIA

JŻ 1: Edukacja Klimatyczna – społeczna odpowiedzialność za wodę

Podstawą formowania klimatycznej odporności miasta są różnego rodzaju kompetencje jego mieszkańców. Aby miasto było faktycznie odporne jego mieszkańcy muszą przyjmować na siebie i wykazywać wspólnotową odpowiedzialność za środowiskowe zasoby miasta oraz wykazywać codzienną o nie dbałość. Takie nastawienie kształtuje się m.in. w rezultacie szeroko rozumianej edukacji klimatycznej i środowiskowej. Nie można tego postulatu sprowadzić tylko do odpowiedniej modyfikacji szkolnej podstawy programowej. Choć to niezbędne, nie przyniesie oczekiwanych rezultatów, jeśli nie zostaną uruchomione różnorodne społeczne inicjatywy włączające wszystkie pokolenia mieszkańców ukierunkowane na ochronę środowiska i aktywną klimatyczną adaptację miasta. To staje się warunkiem powszechnej świadomości tego, że środowisko miejskie w najwyższym stopniu determinuje warunki życia i zdrowia swoich mieszkańców.